

Fosilni gas je u 2021. godini do sada obezbeđivao 19% električne energije u EU. Holandska dan unapred cena gasa na TTF-u – priznata kao referentna vrednost za celu EU – više je nego četverostručena, sa 19 evra po MWh (1. januara) na 82 evra po MWh (30. septembra). I dok je cena emisija ugljenika takođe porasla u istom periodu sa 33 evra po toni na 62 evra po toni, njen doprinos povećanju troškova proizvodnje električne energije je minimalan u poređenju sa cenom fosilnog gasa.

Kao rezultat skokova cena, troškovi proizvodnje električne energije iz fosilnog gasa su utrostručeni, na 150 evra po MWh (septembar 2021.), sa 53 evra po MWh (januar 2021.). Rastući troškovi ugljenika doprinose samo 12 evra po MWh (12%) od ovog povećanja koje iznosi 97 evra po MWh.

Proračuni troškova fosilnog gasa i CO₂ zasnovani na faktoru intenziteta ugljenika od 0,37 tCO₂eq/MWh električne energije i stopi efikasnosti postrojenja na fosilni gas od 55% (Lower Heating Rate). Oni ne uključuju troškove rada i održavanja.

Rastuće cene gasa su posledica kombinacije faktora: hladna zima na severnoj hemisferi je iscrpela skladišta fosilnog gasa; rast potražnje i cena u Aziji i Latinskoj Americi doveli su do toga da se isporuke tečnog prirodnog gasa (LNG) upućuju tamo, umesto u Evropu; globalna potražnja porasla je zbog ukidanja ograničenja vezanih za Covid-19; uvoz fosilnih gasova iz Rusije nije pojačan kako bi zadovoljio povećanje evropske potražnje. Sva ova pitanja ukazuju na rizike povezane sa kontinuiranom zavisnošću od nestabilnog uvoznog fosilnog gasa koji je visoko podložan geopolitici i globalnim događajima.

Volatilna fosilna goriva

Uvozni kameni ugalj i fosilni gas su od početka godine četverostručili cene. Poređenja radi, cena CO₂ se udvostručila i nije doživela istu procenat rasta.

Koje zemlje su najviše pogođene?

Zemlje EU koje se oslanjaju na fosilni gas za najveći deo svoje električne energije značajno su pogođene. U 2020. godini, zemlje članice sa najvećim udelom električne energije iz gasa (i sa proizvodnjom iznad 10 TWh) bile su Holandija (60%, 74 TWh) Irska (52%, 16 TWh), Italija (46%, 126 TWh), Grčka (37%, 18 TWh), Portugal (33%, 17 TWh), Belgija (30%, 26 TWh) i Španija (26%, 69 TWh).

Holandija

Veleprodajne cene električne energije u Holandiji su više nego utrostručene u prošloj godini, a najveći deo ovog rasta može se pripisati naglom poskupljenju gasa, čija cena je od januara više nego četverostručena.

Italija

Italijanske veleprodajne cene električne energije gotovo su se utrostručile u poslednjih godinu dana, a najveći deo ovog rasta može se pripisati naglom skoku cena gasa, koje su od januara više nego četverostručene.

Španija

Španske veleprodajne cene električne energije su se učetvorostručile u poslednjih dvanaest meseci, pri čemu je najveći deo rasta uzrokovan naglim skokom cena fosilnog gasa, koji je od januara poskupeo za preko 340%.

Sledeći koraci

Način da se izbegne volatilitnost fosilnog gasa je ubrzanje prelaska na čistu električnu energiju, posebno vetar i solarnu energiju. Vetar i solarna energija nisu izloženi promenjivim cenama goriva, a troškovi proizvodnje električne energije iz ovih izvora su poslednjih godina značajno pali.

Skup alata Evropske komisije za rešavanje problema rastućih cena energije podržava ovu analizu. Procenjuje se da je uticaj povećanja cena fosilnih gasova na cene električne energije devet puta veći od uticaja rasta cene ugljenika i može se zaključiti da EU treba da poveća svoju energetska nezavisnost ulaganjem u obnovljive izvore energije, energetska efikasnost i skladištenje energije.

Ovi šokovi u pogledu cene goriva šalju snažno upozorenje onim zemljama - poput Poljske - koje zapravo nameravaju da povećaju zavisnost od uvoznog fosilnog gasa u narednoj deceniji, umesto da ulažu u domaće obnovljive alternative.

Izvor: ember-climate.org